

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
Државен просветен инспекторат

Број. 09 – 884/3

31.01..2020

Скопје

ООУ „7 марси“ - с. Опаје – Општина Липково

Извештај од извршена интегрална евалуација

Датум на интегрална евалуација:	Од 28 до 30.10.2019 година
Број на извештај:	Број .. /2019 година
Раководител на инспекциски тим:	Авни Нухиу
Вид на училиштето:	Основно
Подрачни училишта	нема
Основач на училиштето:	Општина Липково
Наставен јазик:	албански
Број на ученици:	244
Полова структура на ученици:	126 м 118 ж
Број на наставници:	34
Претседател на училишниот одбор:	Ферид Ибрахими
Директор на училиштето:	Бесник Ибрахими
Датум на претходна интегрална евалуација:	20 - 25.10.2016
Адреса на училиштето:	С.Опаје
Телефон:	031 478535
Факс:	031 478535
e-mail:	shfk7mars@gmail.com
Оценка ИЕ	добро(3.00)

Инспекцискиот надзор е извршен во согласност со членовите 2, 19, 25 и 26 од Законот за просветна инспекција („Сл.весник на РМ“ број 52/2005; 81/2008; 148/2009; 57/2010; 51/2011; 24/2013; 137/2013; 164/2013 , 41/2014 и 33/2015 I 145/2015) и Правилникот за начинот и постапката за вршење на инспекциски надзор на просветната инспекција („Сл. весник на РМ“ број 86/2006)

РЕЗИМЕ

Во согласност со Годишната програма за работа на Државниот просветен инспекторат за 2019 година и Законот за Просветната инспекција во периодот од 28 до 30 октомври 2019 година тим од тројца државни просветни инспектори спроведоа интегрална евалуација во ООУ „7 Марси“ с.Опаје- општина Липково. За време на надзорот инспекторите ги спроведоа сите планирани активности: посета на наставни часови и тоа цел наставен час или дел од наставен час, се одржаа планираните состаноци со директорот на училиштето, стручните соработници, Училишниот одбор и Советот на родители, се водеа разговори со ученици и наставници по стручни активи.

Од целокупната евиденција и документација која беше приложена и разгледана за време на надзорот, разговорите водени со различните фокус групи, од посетените наставни часови, анализата на претходно доставените прашалници и се она што можеше да се види на лице место, тимот од државни просветни инспектори констатира дека работата во ООУ „7 Марси“ с. Опаје е добар 3.00 .

Во ООУ „7 Марси“ с. Опаје – Скопје, се применуваат наставни планови и програми кои се во согласност со донесените програмски документи од Министерство за образование и наука. Информираноста на родителите за наставниот план и програм е континуирана со доставување на брошура, а за реализираните активности квартално училиштето изготвува извештаи . Изборот на изборни предмети е согласно наставниот план. Изготвената програма на училиштето и планирањата на наставниците се добри и во истите интегрирани се меѓупредметни цели и мултикултурализмот. Вклученоста на учениците во слободни и воннаставни активности е добра. Афирмацијата на училиштето и учениците е добра со учество на разни настани, манифестации, натпревари и постигнување на награди.

Училиштето го следи целокупниот воспитно - образовен процес, постигањата и психо-физичкиот развој на учениците. Училиштето ги идентификува учениците со тешкотии во учењето, надарените ученици и учениците со посебни потреби и превзема мерки и активности за нивно напредување и надоградување. За постигнување на добри резултати училиштето реализира додатна и дополнителна настава. Од податоците во однос на постигања, поведение и изостаноци на учениците во последните три учебни години може да се оцени дека се континуирано добри со тенденција за поголеми успеси и постигања. Средниот успех на учениците во училиштето во последните три учебни години е многу четири(4.00). Вработените и учениците се горди на постигањата на учениците. Училиштето има изградено имиџ и во него се образуваат ученици од својот реон. Редовноста на учениците е добра.

Поддршката и следењето на планирањата на наставниците од страна на стручната служба и директорот е добра. За изготвување на планирањата наставниците разменуваат искуства на ниво на стручни активи. Наставниот процес се реализира согласно наставниот план и програма, Годишна програма на училиштето, планирањата на наставниците и распоред на часови. Со учениците со посебни образовни потреби, вклучени во редовната настава, од страна на поголем број наставници се работи според ИОП.

Во наставниот процес наставниците користат разновидни наставни форми и методи на работа кои се соодветни на потребите на учениците и нивните стилови на учење. Употребата на ИКТ во наставата задоволува. Наставници вршат правилен избор на задачи, активности и ресурси за реализација на наставните содржини, со цел да ги постигнат целите. Интеракција помеѓу наставник-ученик е добраа интеракција ученик-ученик делумно задоволува. Атмосферата на поголем број часови е мотивирачка и начинот на кој се учи е интересен. Наставници настојуваат да ги вклучат сите ученици во процесот на учењето според нивните способности. Училиштето има пропишана процедура за оценување и користи разни методи при оценувањето на учениците. Родителите редовно се известуваат за напредокот на учениците.

Училишниот простор е безбеден за настава.Училиштето има пропишани процедури за заштита од физички повреди, елементарни непогоди и насилство.Училиштето води грижа за здравјето на учениците. Наставниците и стручната служба за учениците од разни категории и се грижи и дава поддршка. Стручната служба води евиденција и анализа за постигањата на учениците и дава помош при избор на понатамошно образование.

Училиштето има донесено кодекс на однесување на сите структури. Дисциплината и поведението на учениците се добри. Постигањата на учениците и училиштето се промовираат на разни настани и манифестации . Училиштето ги промовира еднаквоста и правичност, почитивајќи ги правата на децата . Училиштето го промовира мултикултурализмот. Односите и соработката на директорот со стручните тела и органи на училиштето се добри. Соработката со локалната средина е добра,а соработката со деловната заедница и невладиниот сектор исто така е добра .

Просторните услови и искористеноста на просторните капацитети (училници) се добри. Училиштето нема спортска сала. Опременоста со нагледни средства задоволува Од вкупно 34 наставника,29 наставника се со соодветно образование. Училиштето превзема мерки за професионален развој на наставниците . Училиштето ги информира органите и телата во училиштето за училишниот буџет и трошењето. Буџетските приоритети се тесно поврзани и ги отсликуваат приоритетите и образовните цели на училиштето. Буџетот се користи наменски и за приоритетни цели што се фокусирани на подобрување на квалитетот на наставата и учењето и развојот на училиштето во целина.

Орган на управување на училиштето е Училишниот одбор. Училишниот одбор е конституиран во согласност со законската регулатива и Статутот на училиштето. Претставниците во УО од родителите на учениците се избрани со непосредно и тајно гласање. Со училиштето раководи Бесник Ибрахими , именуван со Решение бр.09-182/1 од 14.02.2017 година од Градоначалникот на општина Липково . Директорот ги исполнува условите по степен и видот на образование . Директор на училиштето во својот период на раководење има превземено активности кои значително придонеле за подобрување на условите за работа во училиштето. Целите за работата во училиштето добро се утврдени во програмските документи на училиштето. Тие се јасни, соодветни и добро поставени. Поставените цели се во согласност со државната и локалната образовна политика и во поголема мера на целите им се дава соодветен приоритет. Во креирањето на целите во најголема мера учествуваат вработените, свои предлози даваат и родителите и учениците. Истите континуирано се запознават со нивното остварување и подобрување.

Училиштето на 08.04.2019 година со арх. бр.03-119 има изготвено Самоевалуација за период 2017 – 2019 година и од 11.06.2019 година со арх.бр. 01-197 има изготвено Програма за развој за период 2019 – 2022 г.

За учебнаа 2019/2020 година училиштето има изготвено Годишна програма за работа бр.02-249 од 28.08.2016година.

Годишната програма е усвоена од советот на општина Липково со Одлука бр.08- од 22.09.20 год .

КАРАКТЕРИСТИКИ НА УЧИЛИШТЕТО

Основното Училиште “7 Марти”, с. Опае е една од најсатарите училишта во Општина - Липково . изградена е во 1922 год.

Училиштето „7 Марси“ е основно училиште во општина Липково и се наоѓа на адреса: с.Опае . Регистрирано е во централен регистар на РМ со дел.бр.31020060000791 од 16.11.2006 год. Дејноста на училиштето е верифицирано со Решение бр. 10-1703/2 од 25.08.2006 . Од страна на МОН со Решение бр.19-9950/1 од 09.04.2011 година дадена е согласност за Статутот на училиштето .

Во училиштето учат ученици од прво до девето одделение. Во учебната 2019/2020 година запишани се вкупно 244 ученици, од нив 126 машки и 118 женски , сместени во 18 паралелки со настава на албански јазик.

Раководен кадар 1вработен , 2 стручни соработници и еден администрација .

Работата во наставата ја реализираат 34 наставник , од кои за реализација на наставата во училиштето дополнуваат 7 наставници вработени во други училишта .

Објектот на учииштето е реновиран во повеќе наврати во изминат период, а дограден во 1995 година , а од 2016 година извршена е целосна реконструкција на прозорите, вратите , санитарните чворови и инсталирано е парно греење со сопствен котел..

Училиштето работи во еден објект во цетрално подрачје на с. Опае , со површина од 486 м² училнички простор и 90 м² канцелариски простор или вкупно 653 м² нето површина.

Училишниот простор ги исполнува условите за изведување на настава според Нормативот. Постојат ергономски и пријатни просторни услови за одвивање на наставата, за работа на наставниот кадар и за организирање воннаставни активности за учениците.

Во објектот има 9 училници, 1 наставничка канцеларија, канцеларија на директор, секретар , ходници, хол , или 2,08 м² /ученик . Големината на училниците соодветствува на бројот на учениците во паралелките, истите се уредени со доволен и добар инвентар, има инсталирана електрична и електронска инсталација за користење на ИКТ , во три училници има инсталирано ИКТ опрема за предметна настава, а во 2 училници има инсталирана ИКТ опрема за одделенска настава.

Дворот на училиштето е заграден , истиот е со 576 м² , делумно е поплочен со бекатон елементи, а делумно е зелена површина , хотрикултурно уредена. Во дворот има клупи, канти за отпадоци, чешми за вода , истиот хигиенски добро се одржува. Заден дел од дворот се користи како паркинг за возила на вработените., предниот дел е пешачка зона.

1. НАСТАВНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ

1.1.Реализација на наставните планови и програми

Наставниот процес за наставните предмети во училиштето се реализира согласно Наставните планови и програми за деветгодишно основно образование донесени од БРО-МОН. Реализацијата на НПП е во пропишан обем. Според Наставниот план наставниците во училиштето изведуваат настава по задолжителни предмети, изборни предмети, дополнителна и додатна настав. Наставата во училиштето се изведува во две смени.

Училиштето има воспоставено процедури да ги информира родителите, учениците и другите училишни тела за целите и содржините на наставните планови и програми што се реализираат. Информирањето се спроведува на состаноците со родителите и преку брошура на училиштето.

Училиштето обезбедува поддршка за изработка на глобални планирања (долгорочен ИОП) за работа со деца со посебни потреби се изготвува ИОП во дневната подготовка . Планирањата (глобалните) на наставниците се проверуваат на почетокот на учебната година и месечно еднаш останатите планирања.

Училиштето ја почитува процедурата и дава можност учениците самостојно да вршат избор на наставните изборни предмети според нивните интересите и потреби. На крајот од учебната 2019/2020 година на родителите на родителската средба им се дава можност учениците да одберат предмет од понудени три изборни предмети, се врши анкетирање и училиштето го почитува изборот од страна на децата и родителите.

Слободните ученички активности во училиштето се планираат и се застапени во доволна мера за задоволување на потребите и интересите на учениците. Активностите се планирани на годишно ниво и за секој реализиран час со дневно оперативно планирање. Реализацијата редовно се евидентира во дневниците на паралелки и во извештаите изготвени од наставниците кои се внесени во полугодишниот и годишниот извештај.

Во училиштето се реализира и ЕКО проектот според пропишаната динамика од Годишната програма. Наставниците ја имплементираат програмата преку реализација на наставни содржини и проекти во рамките на четирите еко стандарди и девет еколошки теми интегрирани во наставните програми за секој предмет. Вработените се обучени за интегрирање на еколошки содржини во наставата. Сите наставници имаат планирано реализација на еко содржини. При реализација на еколошката програма, вклучени се најголем број ученици.

Од еко – проектот, училиштето има изготвено: план и програма за работа со дефинирани цели, методи, форми, средства и постапки за нивна реализација, формиран е еко одбор и еко патрола. Изготвен е еко-кодекс, во училиштето нема истакнати трудови на ученици со еколошка тематика. Во училиштето се реализирани и повеќе еколошки акции.

Училиштето почитувајќи ги законските обврски и можностите и потребите на родителите има изготвено проширена програма за прифаќање и заштита на децата од прво до девето одделение, за половина час пред и по наставата. На првиот состанок со родителите ги известуваат за проширената програма и ги информираат дека дежурен наставник доаѓа еден час пред започнување, а си оди еден час по завршување на наставните часови.

1.2.Квалитет на наставните планови и програми

Училиштето во Годишната програма има изработено Програма за меѓуетничка интеграција во образовниот систем. Во планирањата на наставниците (годишни, тематски и дневнооперативни планирања за наставен час) задоволуваат разработените

активности кои ја третираат мултикултуралната сензитивност. Низ училиштето и кабинетите се распоредени трудови од ученици со содржини од мултикултурализмот.

Дел од наставниците имаат интегрирано меѓупредметни цели во своите планирања, во предметна а во поголем обем во одделенска настава, а интегрирање на целите од Еко проектот опфатено е од сите наставници. Училиштето има програма за интегрирање на наставните еко содржини во корелација со предметите во одделенска настава (од прво до петто одделение) а кај поголем број предметни наставници е застапено во оперативните планирања за наставен час.

Училиштето прибира информации од наставниците и родителите и се води дискусија за квалитетот на наставните планови и програми, но органите и стручните тела во училиштето немаат покренато иницијатива со писмен допис до БРО-МОН за нивна измена и дополнување.

1.3. Воннаставни активности

Воннаставните активности се планирани во содржините на Годишнината програма за работа на училиштето, во годишните планирања на наставниците и се изготвуваат дневно оперативни планирања за реализација на конкретната активност. Слободните активности се реализираат согласно планирањата во пропишан обем.

Воннаставните активности ги одразуваат потребите и интересите на учениците и служат за поддршка на нивните лични интереси, да се истакнат во одделни области, без оглед на успехот кој го постигнуваат во учењето. Училиштето планира и реализира ученички екскурзии, приредби, посети на музеи и културни институции, натпревари, настава во природа, согласно законските одредби.

Сите учениците се опфатени и учествуваат во реализација на воннаставните активности. За учениците со низок социо-економски статус училиштето обезбедува поддршка и редовно ги вклучува во воннаставните активности.

Учениците се запознаени со целите и задачите на слободните ученички активности и за нив се определуваат по сопствен избор. Учениците се вклучуваат во воннаставните активности според сопствен избор и со транспарентна процедура. Учениците немаат клучна улога во подготвувањето на програмите за работа на воннаставните активности.

Учениците, со помош и поддршка од училиштето и од наставниците, учествуваат во различни манифестации и на натпревари од различни области што се организираат на општинско, регионално, државно и меѓународно ниво. Во последните три учебни години училиштето училиштето земало учество на 8 натпревари од кои:

- 3 на општинско ниво, 3 на регионално ниво и 2 на државно.

Учениците работат на проекти и покренуваат иницијативи од еколошка природа. Училиштето обезбедува промоција на активностите за меѓуетничка интеграција во училиштето и со партнерското училиште.

Училиштето има превземено активности за формирање на спотски клуб на денот на надзорот постапката беше во тек.

2.ПОСТИГАЊА НА УЧЕНИЦИТЕ

2.1.Постигања на учениците

Училиштето располага со податоци за постигањата на учениците по класификациони периоди. Има изготвени полугодишни и годишни извештаи, во кои има показатели за постигањата на учениците за учебната година.

Средниот успех на учениците на ниво на училиштето од четврто до девето одделение во учебната 2013/2014 изнесува 3,70; во учебната 2014/15 изнесува 3,67 и во учебната 2015/16 изнесува 3.69. Вкупниот број на ученици за последните три години се движи околу 260 – 300 , од кои околу 146 ученици од прво до петто одделение и 117 од шесто до деветто одделение ..

Во училиштето успешно се врши екстерното тестирање на учениците, во последните три учебни години и отстапувањата на ниво на училиште изнесува 0,42.

По родова структура се следи успехот, како што е предвидено со Индикаторите донесени од министерот за образование и наука.

Од показателите за постигања на учениците по учебни години се констатира дека средниот успехот на учениците во последните три учебни години незначително се зголемува и тоа со 0,02 и одговара на нивните реални знаења.

Постои подобрување на средниот успехот на учениците, на крајот на учебна година, во однос на полугодишниот среден успех што укажува дека на крајот од учебната година се даваат повисоки оценки.

Успехот на учениците е на добро ниво и покрај немање на физкултурна сала и немање доволни , односно соодветни наставни помагала, дидактички материјал како и недоволно снабдена библиотека.

- Учениците редовно добиват информации од наставниците за нивниот напредок во учењето и при формулирање на крајната оценка се почитува и нивното мислење.

За постигањата на учениците, родителите се запознаваат на заедничките родителски средби, индивидуални средби и преку евидентните листови на крајот на тримесечјето и полугодието.

Најголемиот број наставници им обезбедуваат поддршка во редовната настава на учениците кои имаат тешкотии во учењето, на учениците со посебни образовни потреби, како и на надарените ученици, избирајќи активности соодветни на нивните можности и потреби. Сите наставници имаат посетено обука за сумативно оценување и формативно оценување и со тоа се оспособени да го унапредуваат оценувањето во континуитет. За наставниците по одредени наставни предмети од страна на Бирото за развој на образованието се организирани многу малку обуки за нивно стручно усовршување.

Учениците од ова училиште земаат учество и на училишни натпревари што се организираат на ниво на општина и регион , на кои имаат постигнато добри резултати.

Училиштето има развиен систем и организира заеднички активности (наставни и воннаставни) со ученици од мешан етнички состав во рамките на друго училиштето од друг наставен јазик.

Училиште учествува во проектот МИО со ОУ „Христијан Карпош„од Куманово , чија цел е развивање на сообраќајната свест и култура кај учениците како учесници во сообраќајот и остварување на редовна соработка со локалната власт во различни сфери од секојдневната работа на училиштето.

Според Извештајот училиштето има реализирани 10 активности во рамките на проектот за МИО во образованието .

На крајот од наставната година во јуни, за учениците кои имаат по две слаби оценки се организира продолжителна настава.

Училиштето ги пофалува и наградува учениците кои во текот на учебната година постигнале добри резултати на натпревари. Се пофалуваат и наставниците, на кои им се доделуваат благодарници за постигнатиот успех.

Училиштето ги следи постигањата на учениците при премин во средно образование, училиштето добива повратна информација за постигањата на учениците.

2.2. Задржување/осипување на учениците

Училиштето има изграден систем за целосен опфат на учениците. Секоја година преку Локалната самоуправа се доставува Список на деца дораснати за упис во прво одделение.

Училиштето има информации дека целосно ги опфатило училишните обврзници. За последните две години од училиштето заминале 10 ученици, а се придојдени 10 ученици. За учениците кои се запишуваат во други училишта, училиштето ја запазува законската постапка со добивање на повратни писмени информации преку доставници.

Училиштето го следи осипувањето на учениците. Во последните три учебни години, бројот на ученици е намален за 35 ученици, а како причини се наведуваат, промената на местото на живеење на родителите или заминувањето во странство, како и намален број на новородени деца на ниво на општина. Бројот на учениците по паралелка се движи од 12 до 19 ученици.

Училиштето ја следи редовноста на учениците во наставата со одржување на советувања со родителите од страна на психологот на училиштето. Бројот на изостаноци, споредбено во последните три учебни години се намалува како резултат на навремено превземање на мерки и навремено советување и информирање на родителите за отсуствата на учениците. Бројот на изостаноци по ученик во просек се движи од 2, 11 до 2.15, или од анализите се гледа дека поголем број на изостанувања прават учениците од предметната настава.

Бројот на родители кои се повикани на советување изнесува 5, а истите битно влијаело на подобрување на успехот на учениците.

При премин на учениците од едно во друго училиште се почитува законската постапка.

2.3 Повторување на учениците

Во изминатите три учебни години во училиштето не се забележани ученици кои ја повторуваат годината и нема ученици со намалено поведение.

Соработката на училиштето со родителите, локалната самоуправа и невладини организации допринесува за зголемување на редовноста на учениците во наставата.

Училиштето презема законски мерки против родителите на учениците кои не се запишале или нередовно ја посетуваат наставата повеќе од 30 дена.

Училиштето ја почитува постапката за премин на ученици од едно во друго училиште, а како причина најчесто се наведува промената на местото на живеење. При преминот во друго училиште ги доставува потребните информации за образовниот развој на ученикот.

За учениците кои преминуваат од едно училиште во друго постапката е добра, затоа што училиштето доставува податоци за учениците кои преминуват во друго училиште и има податоци за учениците кои доаѓаат од друго училиште. Дополнителни податоци за учениците најчесто се даваат со телефон односно во усна форма.

3. УЧЕЊЕ И НАСТАВА

3.1 Планирања на наставниците

Во училиштето има пропишани приоди за планирање и утврдени процедури за поддршка и следење на планирањето на наставата од страна на стручната служба и од страна на директорот. Училиштето им обезбедува поддршка на наставниците за вградување на целите од Кембриџ, меѓуетничка интеграција, интегрираното образование, инклузија во образованието и еколошките содржини во планирањата на наставниците. Од страна на поголем број наставниците се изготвува индивидуален образовен план. Најмалку двапати во едно полугодие се следат планирањата на наставниците од страна на директорот и стручната служба и соработува со наставниците кои реализираат настава со учениците со посебни образовни потреби со и без наод во однос на психолошкиот развој на учениците и стекнување на знаења.

Сите наставници ја планираат редовната, додатната и дополнителната настава. Голем дел од наставниците планираат и воннаставни активности. Имаат подготвени годишни, тематски планирања и оперативен план за наставен час, односно годишни и тематски процесни планирања. Наставниците ги диференцираат методите на работа и наставните техники. Целите на наставата, очекуваните исходи од учењето, домашните задачи и начинот на оценување се почесто утврдени во планирањата, но не секогаш информациите од оценувањето се користат за детектирање на потребите на учениците и подобрување на планирањата.

| Наставниците планираат во рамки на стручните активи и користат дигитални содржини и др.

| Распоредот на часови е изработен од директорот во консултација со комисија за изготвување на распоред. Земен е впредвид најдобриот интерес на детето, деновите на наставници од други училишта и просторниот капацитет на училиштето со посебно внимание за целосно реализирање на наставата по физичко и здравствено образование. Училиштето навреме изработува распоред за додатна и дополнителна настава, и се реализира според предвидената динамика.

3.2 Наставен процес

Поголем број од наставниците користат разновидни наставни техники, форми и методи што соодветствуваат на потребите и можностите на учениците и нивните стилови на учење. Најголем број наставниците користат методи за работа со учениците, индивидуално, во парови, во групи или заедничка работа со целата паралелка.

Од наставни средства и помагала постојат и се користат: фотокопири, скенер, компјутерска опрема, ТВ приемник, ДВД, касетофони, 1 голем LCD проектор, 9 мали LCD проектори, 12 Lap-top компјутери за наставници, 9 компјутери со 63 монитори, 7 печатари.

Училиштето е опремено со дополнителна опрема за потребите за поедини предмети, кои се набавени во текот на користењето на средствата од грант во фазата на спроведување на проектот за модернизација. Набавени се средства за поедини предмети.

| Задачите што се работат во училиште или дома се планирани и поврзани со работата на учениците за време на часовите. Изборот на задачите и активностите не секогаш е приспособен на индивидуалните образовни потреби на учениците. Најчесто наставниците во одделенска настава користат различни ресурси и приоди за учење и настава, а поретко наставниците во предметна настава.

Поголем број наставници ги споделуваат целите на наставата и очекуваните исходи од учењето со учениците и тие им се јасни на учениците во секоја фаза на учењето. Поучувањето е јасно и разбирливо, соодветно на возраста, потенцијалите и предзнаењата на учениците. Голем број од наставниците во одделенска и предметна настава, наставата ја реализираат со различни интерактивни методи. Се промовираат различни начини на учење и градење на доверба меѓу наставниците и учениците.

Сите наставници со учениците се однесуваат на начин што промовира прифаќање, почитување, помош, соработка, толеранција, разбирање и доверба. Притоа, обезбедува еднакви можности за учениците, имајќи ги предвид нивните способности, пол, социјалното потекло, и религиската припадност. Наставниците не користат стереотипи во однос на културните разлики, способностите, физичкиот хендикеп, интелектуалната попреченост и др.

Проектот МИО се реализира согласно изготвените активности во програма со партнер училиште ООУ „Христијан Карпош“ Куманово. Ученичката заедница е активно вклучена во размена на искуства, голем број заеднички активности, дружења како и взаемна посета на училиштата. На состанокот на ученичката заедница изразено е задоволство на ваквиот тип на соработка.

3.3 Искуства на учениците од учењето

Учениците и родителите го доживуваат училиштето како безбедна, стимулативна, инклузивна и мотивирачка средина, што поттикнува интерес за учење особено во одделенска настава. Заедничкиот училиштен простор е уреден, и ретко се застапени содржини кои го отсликуваат мултикултурниот/мултиетничкиот карактер на Република Северна Македонија. Трудите на учениците се изложуваат на видни и соодветни места.

Учениците сметаат дека начинот на кој се учи во училиштето по голем број предмети е интересен и она што се учи е поврзано со секојдневието, и е применливо и корисно во реалниот живот и за оспособеноста за активно учество во мултикултурно општество. За време на часот поголем број наставници ги охрабруваат учениците самостојно и критички да мислат, да поставуваат прашања и да изведуваат заклучоци за она што го учат. Наставниците не ги искажуваат слабите страни на учениците пред други ученици.

Учениците имаат можност во да го искажат сопственото мислење, притоа почитувајќи го мислењето на другите и не загрозувајќи ги основните човекови права. Нивното мислење во добра мера се зема предвид при решавањето проблеми и при одлучувањето. Ученичката заедница смета дека во добра мера се земаат впредвид нивните мислења и се постапува по нивни иницијативи. Учениците иницираат активности со поткрепа од наставниците и преземаат различни одговорности во училиштето (во и надвор од наставата).

Учениците сметаат дека училиштето низ организирани форми поттикнува и мотивира соработка меѓу учениците.

Учениците заеднички работат на различни проекти, во и надвор од наставата, во групи со хетероген состав. Учениците се чувствуваат прифатени, задоволни во паралелката и училиштето.

3.4 Задоволување на потребите на учениците

Наставничкиот кадар и стручната служба ги детектираат образовните потреби на учениците, како и пречките во процесот на учење на секој ученик и преземаат активности за нивно остварување, односно за нивно отстранување.

Поголем број наставници во процесот на поучување користат различни интерактивни техники, со што им даваат можност на учениците со различни способности и стилови на учење да научат најмногу што можат.

Училиштето за потребите на учениците со ПОП, потешкотии и надарени ученици има изготвено програми за работа.

3.5 Оценувањето како дел од наставата

Училиштето ги применува законските и подзаконските прописи што го регулираат оценувањето на учениците. Критериумот за оценување на постигањата на учениците е

според стандардите за оценување со кои учениците и родителите се запознаени по повеќето наставни предмети.

Најголем број на наставници користат разновидни методи за оценување. Најчесто застапени се тестовите на знаење на крајот од наставните теми. Се применуваат и чек листи за оценување на постигањата на учениците по теми, наставно ливче, усна повратна информација, контролни задачи, самооценување, оценување во парови и сл. Оценката е сумативна од сите компоненти. Според искажувањата на учениците најчесто оценувањето е јавно и транспарентно. За наставните предмети кои не подлежат на екстерно тестирање, наставниците водат ученичко портфолио во кое систематски се следат постигањата за секој ученик во текот на учебната година.

Учениците редовно добиваат повратна информација од наставниците за нивните постигања и насоки и напатствија за нивно подобрување. Приодите во оценувањето им овозможуваат на учениците да ги подобруваат постигањата.

Наставникот ги оценува постигањата на учениците со пречки во развојот согласно изготвении насоки во зависност од потребите.

Наставниците недоволно ги користат информациите од оценувањата за подобрување на планирањата и реализацијата на наставниот процес.

3.6 Известување за напредокот на учениците

Училиштето има процедури за известување на родителите за напредокот на нивните деца и истите добро ги применува. Информациите за успехот на учениците родителите ги добиваат на родителски средби. Успехот на родителите им се соопштува преку евидентни листови за секој ученик одделно. За време на родителските средби овозможено е родителите да имаат средби со сите наставници во училиштето. Советувањето на родители се реализира согласно закон со водење евиденција. По потреба, наставниците остваруваат и неформални средби со родителите. Информирање на родителите се врши и преку СМС пораки до родителите поддржани од апликацијата на електронскиот дневник кој голем број наставници го водат и редовно го ажурираат. Училиштето е отворено за соработка секојдневно.

4. ПОДДРШКА НА УЧЕНИЦИТЕ

4.1 Свкупна грижа за учениците

Училиштето работи во еден објект . Зградата на училиштето е безбеден објект,од тврда градба. Просториите се уредени и безбедни , безбедни се скалите и инвентар, нема опасни места од електричен удар , а како заштита од електричен удар има склопки за автоматско исклучување.

Во училиштето има водоводна инсталација , која се снабдува со вода од сопствен бунар. Во водоводната инсталација има хидранти за противпожарна инсталација но за истите нема инсталирано црева.

За зголемување на безбедноста,заштитата и грижата на учениците во училиштето се поставените камери во холот и во училишниот двор, а за време на одморите организирани се секојдневни дежурства на наставниците.

Како резултат од работата и залагањата на заедничките средби на ученичките заедници во училиштето пред неколку години формулиран е и изготвен Кодекс на однесување на учениците и возрасните.Тој е истакнат на видно место во училиштето и сите се трудат да го почитуваат, а придонесува во заштитата на учениците.

За заштита од елементарните непогоди во 2016 година во училиштето изготвена е Програма за реагирање при елементарни непогоди.Поставен е алармен систем за известување при елементарни непогоди.Одржани се предавања и спроведени се вежби за брзо евакуирање на учениците по активирање на алармот.Овие активности се изведени во соработка со Противпожарната служба.

Покрај тоа наставниците низ активностите ги информираат и поучуваат учениците како да се однесуваат во случај на опасност.

Од скоро во училиштето е поставен систем за разглас со кој во голема мера е овозможено брзо и ефективно информирање.

Дворот во објектите е заграден, пред влез уреден со стази од бекатонски елементи, само мал дел е хортикултурно уреден со зеленило пред зградата. Во дворот се влегува од едно место, дворните површини се пешачка зона. Во дворот има импровизирана површина како спортски терен за мал спортови. Околината на зградата е осветлена со светилки , дворот е безбедно место. Излезот од дворот е на споредна улица со неинтезивен сообраќај, а дел од учениците се движат и по главен пат Куманово -Липково , на кој нема тротоари и е со интезивен сообраќај.

Превенција од насилство е добра иако во училиштето нема посебно организирано обезбедување од овластени служби. За безбедноста се грижат дежурни наставници и одржувачи на хигиена, а влезот е контролиран од еден задолжен одржувач на хигиена. На голем одмор има дежурни наставници и во објектот и во дворот на училиштето.

Во последна неколку години нема евидентирани физичко малтретирање од наставник над ученик, нема евидентирани насилства предизвикани од ученици , или лица од надвор. Во оваа учебна година нема евидентирано насилство од било кој вид или предизвикани кражби или оштетувања. За учениците нема евидентирана изрекната педагошка мерка поради предизвикан инцидент од типот на насилство или вознемирување на други.

Добро се почитува забраната за пушење во објектот на училиштето. Има ознаки видно истакнати во холовите, пред влезот, и во канцелариите. Наставниците истакнуват дека нема појава на злоупотреба со пушење во просториите на училиштето, нема појава на злоупотреба со алкохол од учениците и вработените и нема регистрирана, ниту пак појава на употреба на дрога.

Повремено се организират и се работат работилници со учениците за „превенција од дрога “ и за „избор на здрав стил на живеење“.

Во училиштето има 5 ученика со категоризација и 3 со потечкотии во учењето нема ученици со телесни пречки во развојот . Во зградата на училиштето има прилагодена површина во еден од влезовите за движење на лица со телесни пречки во развојот.

Идентификација на ученици –социјални случаи се врши преку издадени потврди за социјална помош од страна на одделенски раководители и стручна служба. Голем број од родителите имат земено потврди заради остварување на права од за социјална помош.

Училиштето е вклучено во проектот: „Развивање на социо-емоционалните вештини“ кои го реализираат одделенските раководители на класен час. Доколку е потребно се бара помош и од соодветни установи.

Повремено се организираат акции за собирање на социјална помош за најзагрозени деца во кои учествуваат вработените и учениците, кои обезбедуваат превоз, влезници и слично за најзагрозените ученици.

Родителите имаат развиена соработка за солидарна помош, тие со непосредно вклучување вршат солидарна помош за одредена потреба кон најзагрозените ученици. Има примери повремена солидарна помош од НВО кои делуваат во Република Македонија, истите организираат помош во снабдување со училишен прибор на дел од учениците од социјално загрозени семејства.

4.2 Здравје

Во училиштето добро се води грижа за здравјето на учениците. Хигиената во просториите од објектот (училниците, ходниците и др) се одржува со редовно чистење во текот на двете смени од престојот на учениците во објектот.

Влажно бришење на подови се врши редовно по двапати, а во најфреквентни делови и повеќепати на ден, но задолжително во вечерните часови.

Во предниот дел од дворот има уредени природни патеки, со чешми, клупи и делумно уредени зелени површини, со корпи за отпадоци, а хигиената во дворот редовно добра се одржува.

Идентификација на здравствени проблеми кај учениците ја вршат одделенски раководители кај кои најчесто се пријавуваат здравствените проблеми, наставниците во комуникација со родителите, а за некои здравствени проблеми, стручни лица од здравствени организации. Не се води посебна евиденција за пријавени болни ученици.

Во училишната годишна програма има структурирано планирани активности за за здравје на ученици. Во училиштето има програма за реализација на тематски предавања и активности со учениците за одредена возраст за заштита и зачувување на здравјето на учениците со што добро се задоволуваат воспитно образовни потреби на учениците. Часовите за здравствена едукација се евидентираат во дневник на паралелката.

Повремено се организираат предавања од стручни лица однадвор. Предавањата се реализираат на одделенскиот час.

Има пропишани процедури за грижа за ученици во случај на незгода и укажување на прва помош. Има добри договорни приоди за соработка со локална здравствена организација, која на повик веднаш врши интервенција за укажување на прва помош кај учениците.

Систематски прегледи кај учениците се организираат во соработка со овластена здравствена организација и тие се редовни со многу добар одзив кај учениците.

Во училиштето се води добра евиденција за отсуство на ученици поради здравствени проблеми.

Систематските прегледи на вработените редовно се извршуваат, последен пат прегледи се извршени на 25.09.2019 договор 03-380 од 24.09.2019.

Нема лица обучени за укажување на прва помош.

4.3 Советодавна помош за понатамошно образование на учениците

Во училиштето се врши пружање помош при избор на занимања /институцијата за понатамошно образование, дооформување или вработување. Професионалното ориентирање се врши најчесто од наставниците, раководители на паралелките, а од оваа година постои програма за професионална ориентација, во која и психологот во својата програма има предвидено работа на професионална ориентација со учениците од осмите и деветите одделенија.

Од вработените, повремено се изготвуваат промотивни материјали за мрежата на средните училишта, струките и профилите за занимањата, а се користат и промотивни материјали изготвени од средните училишта во градот и пошироко.

Советодавна помош за избор на занимање и образовна институција се врши во вид на предавања на одделенски час и посебно наменски часови за ученици од деветите одделенија од страна на одделенски раководители и психологот .

Повремено, за учениците од деветите одделенија и нивните родители, добро се организираат сесии со презентации од средните училишта и промотивни разговори со наставници од средните училишта.

Отривање на ученици со емоционални потешкотии се врши од одделенски раководители, наставниците, и родителите.

Од оваа учебна година , психологот води евиденција за работа со деца кај која е откриена емоционална потешкотија , доколку е потребно врши советодавна работа со ученикот , а понекогаш врши упатување на родителот до лекар или здравствена установа.

4.4 Следење на напредокот

Следењето на напредокот на учениците е добро. Во училиштето се води евиденција за постигањата на учениците (оценките) редовноста, поведението за секој ученик поединечно.

Следењето на поединечен напредок на ученикот го врши одделенски наставник , до петто одделение, односно одделенскиот раководител во предметната настава во соработка со предметните наставници.

Податоците од следењето се внесуваат во педагошко евиденција и документација од страна на наставниците. Дополнително одделенските раководители пополнуваат формален образец за постигањата на учениците кој го доставуваат до стручна служба за понатамошна обработка на тромесечје, полугодие и на крајот од учебна година.

Од страна на раководство на училиште се изготвуваат споредбени анализи за резултатите на учениците на ниво на паралелка, генерација, на ниво на одделенска настава и предметна настава и на ниво на училиште. Во училиштето овие податоци добро се обработуваат. Повремено обработените резултати се разгледувани и анализирани на органите во училиштето на официјален начин. Нема развиена форма за следење на учениците во понатамошно образование .

5. УЧИЛИШНАТА КЛИМА

5.1 Училишна клима и односи во училиштето

Основното училиште „7 Марси“, Опае, Липково е лоцирано во центарот на селото. Училиштето ги задоволува образовните потреби на сите ученици според реонизацијата.

Училиштето во својот реон преставува образовен, културен, спортски и забавен центар, односно, промотор на случувањата и напредокот во образованието, спортот и културата на сите ученици.

Училиштето, во изминатите 50 години е препознатливо во локалната средина и пошироко на ниво на градот и општината, како квалитетна образовна институција.

Наставата е организирана според педагошките стандарди со примена на поголем дел од современите методи, активно учење, грижа за интелектуалниот, социјалниот, психофизичкиот развој на учениците. Училиштето се препознава по постигање на учениците во текот на образованието во училиштето и по постигање од повеќе различни области. Во училиштето се негува хуманоста и солидарна помош кон учениците од социјално загрозувани семејства.

Учениците и наставниците учествуваат на сите манифестации, проекти, спортски натпревари, смотри, што ги организират општините од северен дел на Република Македонија и постигнуваат видни резултати.

Училиштето се грижи за здравјето и безбедноста на учениците, ги негува родовата сензитивност и мултикултурализмот, ја поддржува инклузивноста и ја зајакнува партиципацијата на учениците, родителите и заедницата во училишниот живот. Раководството и наставниот кадар ужива респект кај родителите. Учениците и вработените се идентификуваат со училиштето, се грижат за неговиот углед и се горди што се дел од него.

Училиштето има кодекс на однесување на учениците, кодекс на однесување на наставниците, на административен персонал и технички персонал со кој се поставени принципите и правилата на однесување на сите структури: раководниот кадар, наставниците, стручната служба, техничкиот персонал, учениците и родителите. Донесените кодекси од страна на вработените, учениците и родителите се применуваат целосно и сите вработени, ученици и родители се придружуваат кон куќниот ред на училиштето.

Голем дел од учениците се мотивирани за работа со наставниците, во атмосфера на взаемна почит и коректна соработка. Мал е делот кај учениците кои не се мотивирани за работа, пасивни и незаинтересирани во наставниот час.

Во училиштето климата е добра, при што училиштето води политика на взаемно почитување и рамноправен третман на сите структури што учествуваат во секојдневниот живот.

Односите меѓу наставник-наставник, наставник-директор, наставник-стручна служба, наставник - ученик и наставник – родител се добри за нормално одвивање на воспитно образовниот процес и нормално живеење во училиштето.

Раководството во училиштето во голема мера влијае на создавање добра клима помеѓу вработените, учениците, родителите со нагласено почитување на личноста на секој учесник во воспитно образовниот процес и развивање на позитивни ставови кон различностите по етничка припадност кај вработените и другите структури.

Вработените ги упатуваат учениците да се грижат за училиштето. Најголем број на ученици, без оглед на способности и пол се чувстуваат прифатени од возрасните и другите ученици во училиштето. Дисциплината на учениците е добра, нема нарушување во образовниот процес.

Поведението на учениците е добро. Постои работна атмосфера за времето на наставата, а вработените постојано се грижат за однесувањето и безбедноста на учениците за време на одморите, приемот на учениците и при нивното заминување од училиштето.

За безбедноста и дисциплината во училиштето се грижат наставниците преку: дежурните наставници, хигиеничарите и директорот на училиштето. Учениците се свесни

и соработуваат со кадарот и меѓусебно се почитуваат вработените внимателно но и авторитетно се справуваат со проблемите за кои се однесуваат на дисциплината и редовноста . Во случај на помали инциденти помеѓу ученици и некои реакции од страна на родителите се вклучуваат дежурните наставници, оделенски раководители, стручна служба и директорот на училиштето .

Учениците навремено и добро се информирани за сите работи што се од нивен непосреден интерес и учествуваат во решавањето на проблемите и донесување одлуки во врска со тие работи. Активна е и ученичката заедница, која има програма за работа. Ученичката заедница активно учествува во изборот на местата за изведување на екскурзиите.

Соработката со родителите и нивната помош во разрешувањето на проблемите е добро, меѓутоа, тие не се доволно активни во решавање на проблемите.

5.2 Промовирање на постигањата

Училиштето голем акцент става во постигањата на сите ученици. Личните постигања на учениците се врши по разни форми и тоа преку вклучување во разни натпревари, со учество на литературни и ликовни вредности, спортски активности, прослави на денот на училиштето и други локални прослави.

Постигањата на учениците добро се промовира во делот на поединечниот успех , пред родителите во паралелката при што се дават пригодни подароци за најуспешните ученици со која ученикот се промовира за лични постигања. Училиштето на разни пригодни начини ги промовира постигнатите резултати на учениците преку доделување на јавни пофалби, признанија книги итн.

За промовирање на постигањата ученик на генерација училиштето има пропишан интересен правилник, а за другите има договорени процедури во училиштето со добра примена на истите.

Училиштето води политика на поттикнување на наставниот кадар и учениците да учествуваат и постигнуваат успех на натпревари на локално, регионално и национално ниво.

Училиштето ја информира пошироката јавност преку учество во одбележувањето на значајни датуми на училиштето и пошироко.

5.3 Еднаквост и правичност

Сите вработени во училиштето ги знаат и почитуваат правата на децата. Учениците ги запознаваат нивните права преку оделенскиот час, преку разни проекти, работилници и брошури. Училиштето ги поттикнува учениците да ги практикуваат своите права и ги заштитуваат во случај на нивно нарушување. Училиштето организира работилници со родителите за да ги запознаваат со правата на децата.

Сите вработени во училиштето подеднакво се однесуваат кон сите ученици, независно од полот, социјалното потекло и способностите и кога се работи за активностите на часот и за активностите вон часовите.

Училиштето ги промовира еднаквоста и правичноста како темелни вредности во сите свои пишани документи и има развиено механизам со кои обезбедува нивно почитување во односите меѓу сите структури што учествуваат во училишниот живот (вработените, учениците, родителите. Учениците учат да ја почитуваат сопствената, како и културата и традицијата на другите етнички заедници во Р. Македонија и во својата средина, без оглед на која етничка група и припаѓат и на кој јазик ја посетуваат наставата.

5.4 Партнерски однос со родителите , со локалната заедница и со локалните работодавачи

Соработка на училиштето со родителите е добра. Начинот на дејствувањето на родителите во училиштето е со пропишани форми и со кодексот на однесувањата на родителите. Советот на родителите се информираат за учениците и тоа имаат упатство за педагошки мерки, а и посетуваат проекти што ги организира и реализира училиштето. Претседателот и членовите на Советот на родителите отворено контактираат со директорот на училиштето, стручната служба и наставниците за надминување на секакви проблеми во интерес на учениците.

Родителите се информираат и за успехот и поведението на учениците и тоа со директни контакти со наставниците, стручната служба па и преку родителските средби кои се организирани од страна на училиштето.

. Поактивното вклучување на родителите во училиштето придонесува за подигнување на квалитетот во наставата. Годишната програма и планот на развој на училиштето е на располагање на сите заинтересирани па и за родителите. Родителите се чувствуваат добродојдени во училиштето.

Училиштето е вклучено во животот на локалната заедница преку спроведување на заеднички проекти и организирање и учество на настани од интерес на заедницата. Како пример наведуваме соработка со: Општина Липково, соработка за безбедни училишта со полиција- Куманово , организираат предавање од аспект на безбедноста на собраќајот од вработените од Полициската станица за учениците, соработува со културни установи од градот, со здравствени установи и со дел од локалните работодавачи. Деловната заедница најчесто материјално го подржува училиштето, а соработката за реализација на наставата и вонставни активности има само со дел од деловната заедница.

Училиштето има воспоставена активна и континуирана соработка со родителите, локалната и деловната заедница, невладиниот сектор и медиумите преку нивно известување, вклучување и реализирање на активностите од еколошката програма. Училиштето има претставници од родителите, локалната и деловната заедница, невладиниот сектор и медиумите во еко-одборот.

6 РЕСУРСИ

6.1. Сместување и просторни капацитети

Училиштето работи во еден објект во централно подрачје на с. Опае, со површина од 486 м² училнички простор и 90 м² канцелариски простор или вкупно 653 м² нето површина.

Училишниот простор ги исполнува условите за изведување на настава според Нормативот. Постојат ергономски и пријатни просторни услови за одвивање на наставата, за работа на наставниот кадар и за организирање воннаставни активности за учениците.

Во објектот има 9 училници, 1 наставничка канцеларија, канцеларија на директор, секретар, ходници, хол, или 2,08 м² /ученик. Големината на училниците соодветствува на бројот на учениците во паралелките, истите се уредени со доволен и добар инвентар, има инсталирана електрична и електронска инсталација за користење на ИКТ, во една училница има инсталирано ИКТ опрема за оделенска и предметна настава.

Објектот на училиштето е реновиран во повеќе наврати во изминат период, а дограден во 1995 година, а од 2016 година, година извршена е целосна реконструкција на прозорите, вратите, санитарните чворови и инсталирано е парно греење со сопствен котел.

Дворот на училиштето е заграден, истиот е со 576 м², делумно е поплочен со бекатон елементи, а делумно е зелена површина, хотрикултурно уредена. Во дворот има клупи, канти за отпадоци, чешми за вода, истиот хигиенски добро се одржува. Заден дел од дворот се користи како паркинг за возила на вработените, предниот дел е пешачка зона.

Дел од дворните површини се користат како импровизирани спортски терени, за кошарка и други мали спортови.

Објектот се снабдува со вода преку хидрофорска инсталација, со вода од бунар.

Санитарни јазли за учениците се изградени како посебен објект, како анекс на училишниот објект, истите се со сите стандарди, оделно за машки и женски и вработените, со приклучок на водоводна и канализациона инсталација. Истите се целисно реновирани пред почетокот на учебната 2016/2017 учебна година.

Во однос на примена на еко стандардите, училиштето добро ги реализира поголем број на точки на акции од воспоставените еко-стандарди кои придонесуваат за подобрување на условите за работење и престој во училишната зграда и училишниот двор. Училишниот двор е пешачка зона, а мал дел е уреден како зелена зона, дворот е безбеден за престој на учениците и движење во него.

6.2 Наставни средства и материјали

Снабденоста на училиштето со наставните средства делумно задоволува, бидејќи располага со помал број од потребни средства по оделни наставни предмети. Распоживите средства се достапни на наставниците и учениците и се користат од страна наставниците.

Училишната библиотека е во фаза на создавање, училиштето располага со ограничен книжен фонд кој постепено се збогатува со нови наслови, особено со лектирни изданија. Училиштето набавува понова стручна литература за потребите на наставниот кадар и на учениците, согласно финансиите можности кои се ограничени.

Од наставни средства и помагала постојат и се користат: фотокопири, скенер, компјутерска опрема, ТВ приемник, ДВД, касетофони, 1 голем LCD проектор, 9 мали LCD проектори, 12 Lap-top компјутери за наставници, 9 компјутери со 63 монитори, 7 печатари.

Училиштето е опремено со дополнителна опрема за потребите за поедини предмети, кои се набавени во текот на користењето на средствата од грант во фазата на спроведување на проектот за модернизација. Набавени се средства за поедини предмети.

Училиштето располага со стручна литература за наставници што ги задоволува потребите на наставниците.

За утврдување на потребите од наставни средства и помагала во училиштето се користат договорни процедури. Постапката се спроведува преку стручни активи, секоја година на почетокот на учебна година, при што се утврдуваат потребите од наставни средства, материјали за настава и други потреби. Евидентираните и утврдените потреби од активите се доставуваат до раководство на училиштето, кое ги одредува приоритети. Се набавуваат ограничени средства во зависност од финансиски можност.

Во рамките на опременоста со наставни средства за работа, наставниците делумно се снабдени со лап-топ компјутери. Наставниците имаат пристап до интернет и значително подобрување на условите за работа со користење на расположивата ИКТ опрема.

Училишната библиотека делумно ги задоволува потребите на учениците и наставниците. Библиотеката е просторија со мала квадратура, нема читална. Истата е снабдена со околу 450 книги, што во однос на големината на училиштето и бројот на учениците е многу мал книжен фонд. За работа со библиотеката училиштето има ангажирано 1 вработен наставник. Во книжниот фонд на библиотеката најголем дел се лектури за учениците (690 примероци, по 10 до 20 книги по наслов), а останатите книги се стручна литература, и слободна литература. Во библиотеката недостасува стручна литература, енциклопедии, речници, брошури, прирачници, лексикони и стручни списанија. Училишната библиотека располага со од 2 до 5 наслови на книги по ученик вклучувајќи ги и лектирните изданија. Користењето на библиотека од учениците делумно задоволува, бидејќи во библиотека се запишани помал број на ученици како крисници на книги.

Евиденцијата во библиотеката на книжниот фонд и прометот на издавање на книги не е целосно уреден според нормативите и правилата за библиотечно работење.

Библиотеката е отворена и работи секој ден, со распоред на работното време на библиотеката кој ги задоволува потребите на учениците.

Училиштето не располага со стручна литература и наставни средства од областа на еколошкото образование.

6.3 Обезбедување на потребен кадар

Во училиштето има вкупно 34 вработени, од кои 15 се мажи, 19 се жени и сите се со албанска етничка припадност

Во раководниот тим има 1 вработен, маж директор на училиштето, Во училиштето има вработен 3 стручни соработници и тоа: педагог, психолог и дефектолог.

Од наставниот кадар 25 наставници се вработени на неопределено време и 9 на определено работно време. За реализација на наставата во училиштето дополнуваат 7 наставници вработени во други училишта, а 4 наставници од училиштето дополнуваат во друго училиште.

Со работно искуство до 10 години се 13 наставници, од 11-20 години се 11, од 21-30 години се 3, и над 31 година работно искуство се 7 наставници .

Квалификациона структура на воспитно образовен кадар е: 25 наставници се со високо образование и 3 со вишо образование 1 наставник со магистратура и 5 наставника со несоодветно образование Квалификационата структура на наставен кадар според Законот за основно образование не е соодветна за, 2 наставника по Техничко образование, 1 наставник по македонски јазик, 1 наставник по математика и 1 наставник по биологија. За сите несоодветни наставници запазена е процедурата преку оглас.

Работата на наставниот кадар е надополнета од страна на административно – техничкиот персонал. Во административен кадар има вкупно 1 вработени (секретар на училиште), маж, со работно искуство до 11 години, со високо образование.

Техничкиот персонал го сочинуваат вкупно 3 вработени, сите се мажи. Двајца се со работно искуство до 10 години и 1 од 21-30 години. Според стручната подготовка, двајца се со основно и 1 е со средно образование.

Во училиште нема приправник.

Наставниците ефективно успешно работат како тим во рамките на стручните активи. При распоредувањето на кадарот се земаат предвид квалитетите, искуството и експертизата на наставниците што придонесуваат за исполнување на целите на наставата. Наставниците се распоредени во рамките на своите стручни компетенции. Во случаи на пократко или подолго отсуство на наставниот кадар, училиштето врши брза и соодветна замена со кадри за итни и неодложни работи.

Стручните соработници имаат испланирани активности за да им помага на наставниците во организација на наставата, следење на напредокот на учениците, справување со проблеми и давање соодветна помош на учениците. Стручниот соработник има своја програма за работа, во која планира и спроведува разновидни активности за работа со учениците и наставниците.

Сите наставници и стручната служба се запознаени за активностите и целите на еколошката програма. Сите наставници учествуваат во спроведувањето на еколошко образование.

6.4.Кадар и следење на развојните потреби на кадарот

Во училиштето добро се следат развојните потреби на кадарот. Секој наставник има досие, кое се води и редовно се ажурира од страна на раководството на училиштето. За да се утврдат потребите од развојни потреби на наставниците се врши спроведување на анкетирање преку самоизјаснување на наставници, изјаснувања на стручни активи и преку посета на часови од страна на раководен кадар.

Училиштето овозможува посета на предавања, семинари и обуки кои се реализирани во училиштето и надвор од него, од МОН и БРО.

Изборот на наставникот да посетува некој семинар или обука го врши раководниот кадар, а понекогаш е лична желба за сопствен професионален развој, а некогаш задолжителна посета поради настанатите измени во наставните планови и програми.

Приоритети за усовршувања, обуки и стручно оспособување се определуваат со договорни процедури, нема пишани процедури.

Досиејата на наставниците се ажурирани во потребна документација, документацијата од професионален развој има во сите досиеа на наставници.

Согледано е дека поголем број на наставници во последни неколку години имат поминато 3 и повеќе обуки за стручно усовршување за што постои евиденција во педагошките картони во досиејата на наставниците.

6.5 Финансиско работење

Во училиштето се спроведуваат добри постапките за финансиско работење, кои се во согласност со законските регулативи. Раководниот кадар има разбирање за механизмите што може да ги користи за стекнување на дополнителни финансиски средства, меѓутоа нема создадено услови за тоа во училиштето. Финансиските средства ги обезбедува од основачот .

Во училиштето навремено се изготвува финасов план за тековната година и план за јавни набавки, а на крај на годината и годишна сметка и извештаи за спроведени финансиски постапки. Сите овие документи се донесени од Училишниот одбор, а истите се одобрени од основачот. Училишниот одбор редовно го следи наменското трошење на буџетот од аспект на подобрувањето на квалитетот со потрошените финансиски средства.

Сите поголеми инвестициони вложувања во училиштето се спроведуваат со постапки за јавни набавки, за чие спроведување се задолжени комисији каде најчесто активна улога имаат членови од редот на вработените наставници.

Информирањето на структурите за финансиско работење во училиштето се врши од страна на раководната структура, најчесто во неформален облик. За планирањето, стекнувањето и трошењето на средствата во училиштето повремено се информираат и родителите и локалната заедница, најчесто на неформален начин.

Контролата на финансиското работење го врши основачот. Во изминат период нема неодобрени планови и неусвоени извештаи од основачот, со што е потврдено доброто финансиско работење.

7.Управување и раководење со училиштето

7.1. Управување и раководење со училиштето

Орган на управување на училиштето е Училишниот одбор. Училишниот одбор е формиран со изборна постапка согласно Законот за основно образование. Претседател на Училишен одбор е Ферид Ибраими, член од редот на наставниците. Мандатите на членовите на Училишен одбор се во законски рамки. Работата на училишен одбор е јасно дефинирана во Деловник за работа. Училишниот одбор на другите субјекти вклучени во воспитно - образовниот процес им обезбедува редовни, детални и сеопфатни информации за својата работа. Одборот има воспоставено партнерски однос со раководниот орган на училиштето и другите училишни структури. Училишен одбор учествува во креирањето политики за еколошка едукација и заштита на животната средина и гради училишни политики во кои се афирмира инклузивноста на училиштето и меѓуетничката интеграција во образованието.

Согласно етничкиот состав на населението кое живее во општината, каде се наоѓа училиштето како и етничкиот состав на именуваните членови во потполност ги задоволува критериумите како на социјален така и од културен аспект. Наставниците редовно се информираат за работењето на Училишниот одбор, а повремено и родителите преку претставниците од Советот на родители. Информирањето на основачот е преку својот претставник. Записниците од седниците на овој орган и одлуките кои ги донесува се изготвуваат како посебни акти. Истите се потпишани од претседателот, се заведуваат во деловодна книга и се чуваат во архивот на училиштето. Донесените одлуки на УО целосно се спроведуваат.

Со училиштето раководи директор Бесник Ибраими, именувана со Решение бр.09-182/1 од 14.02.2017 година од Градоначалникот на општина Липково во прв мандат. Директорот ги исполнува условите по степен и видот на образование и има положен испит за директор.

Директорот редовно изготвува програма за својата работа, која е составен дел на годишната програма за работа на училиштето. Користи различни сопствени искуства и искуства и идеи на вработените, го следи воспитно-образовниот процес во училиштето и постигнувањата на учениците. Работи тимски и носи одлуки согласно закон во интерес на наставата и сите учесници вклучени во воспитно-образовната работа. Раководниот орган на училиштето го поддржува реализирањето на еколошките содржини и спроведува училишни политики во кои се афирмира инклузивноста на училиштето и меѓуетничката интеграција во образованието.

Кон структурите во училиштето, учениците, родителите и вработените, директорот има професионален однос. Остварува добра соработка со локалната заедница и локалната самоуправа. Директорот ги прифаќа промените во образованието и ги охрабрува вработените да ги прифатат истите. Успешно комуницира и раководи со вработените и нивниот развој. Правилно идентификува и определува приоритети кои се вградени во Развојниот план. Раководењето на директорот се заснова во поголема мера на тимска работа, преку вклучување на вработените во процесите на планирањето и реализацијата на активностите.

7.2 Цели и креирање на образовната политика

Целите на училиштето се во согласност со целите на државната и на локалната образовна политика. Целите се прецизни и јасни и се фокусирани на подобрување на квалитетот на наставата и унапредување на постигањата на сите ученици. Во креирањето на целите, начелата и вредностите на училиштето вклучени се вработените и родителите, а вклученоста на учениците делумно задоволува. Училиштето соработува со

соодветни институции за остварување на целите. Постигнатите цели имаат позитивно влијание врз работата на училиштето.

Раководната структура постојано ги следи и анализира постоечките политики во врска со квалитетот на училиштето, квалитетот на сите подрачја во воспитно – образовната дејност. Училиштето континуирано ги подобрува политиките во училиштето за меѓуетничка интеграција, за насилството во училиштето и семејството, недискриминација, инклузивност и еколошко образование. Вработените активно учествуваат во креирањето и реализирање на активности. При креирањето на политиките мислењето на родителите и на учениците од страна на училиштето се зема во предвид.

7.3 Развојно планирање

Целите во програмата за развој се јасни и ги отсликуваат мисијата, визијата и вредностите на училиштето. При нивното поставување вклученоста на наставниците, родителите и претставници од локалната заедница е добра. Училиштето има план за следење и евалуација на реализацијата на активностите и остварување на поставените индикатори за успешност. Училиштето ги информира наставниците за поставените цели, динамиката за нивното реализирање и постигнатите резултати.

Училиштето планира финансиски средства за стручно усовршување на сите вработени и унапредување на воспитно-образовниот процес. Видот на обуките е определен со програмата за професионален развој. Наставниците имаат изготвено индивидуални образовни планови за професионален и кариерен развој, но делумно се остваруваат во зависност од финансиските сретства.

Училиштето навреме ги детектира потребите од материјално-технички средства и континуирано ги планира и ги обезбедува. Постојните нагледни средства и опрема се во функција и истите оптимално се користат. Училиштето планира и обезбедува средства за нивно одржување.

Раководството определува приоритети во зависност од расположивите средства преку планирања во годишниот финансов план. Набавките навремено се обезбедуваат според годишниот план за јавни набавки.

За подобрување на инфраструктурата во училиштето се врши стратешко планирање за приоритетите. Обезбедување на средства за подобрување на инфраструктурата на училиштето зависи од можностите на основачот и МОН. Постои добра соработка со локалната самоуправа, која во претходниот период најмногу учествувала во подобрување на инфраструктурата.

Наоди и препораки

Јаки страни

- Соработката на ниво на стручни активи.
- Соработка со родителите и локалната заедница за успешно реализирање на наставни и воннаставни активности.
- Реализирање на проекти кои промовираат демократски постапки на однесување на учениците.
- Голем број активности со партнер училиштето во проектот МИО
- Активна ученичка заедница со реализација на голем број проекти и активности
- Успешно реализирање на еко активностите.
- Чувство на родителите дека децата им се задоволни и среќни во училиштето и дека се почитуваат правата на учениците;
- Постигања на учениците на организирани натпревари;
- Оптимална искористеност на просторните капацитети за реализација на наставни и воннаставни активности.
- Воспоставениот добар однос,грижа и пристап на наставниците кон учениците;
- Организира хуманитарни акции за социјално загрозени ученици;
- Соработка со здравствените,социјални институции и невладини организации

Слаби страни

- Училиштето нема креирано веб страна .
- Нема утврдување на потребите на наставниците за професионално усовршување
- Библиотечниот фонд не ги задоволува потребите на учениците и наставниците со лектирни издания .
- Надостасува спортската сала .
- Недоволна опременост на кабинети со помагала за осовременување на наставниот процес,

Препораки

- Да се стави во функција веб страна на училиштето;
- Да се утврдуваат потребите на наставниците за професионално усовршување
- Да се зголеми библиотечниот фонд со лектирни издания .
- Да се покрене иницијатива за изградба спортската сала .
- Училиштето да продолжи со обезбедување на наставни средства и помагала за осовременување на наставниот процес .

Авни Нухиу, Раководител на инспекцискиот тим	
Шабедин Љачи, Инспектор	
Зоран Димитриевиќ, Инспектор	